

Ärendenummer / Referens
S2023/00440

Vår referens
Emilia Wikström Melin

Socialdepartementet
103 33 Stockholm

E-post
emilia.wikstrom-melin@seko.se

Telefon
072-553 17 41

Sekos yttrande gällande remiss ”Från delat till helhet – Tvångsvården som en del av en sammanhållen och personcentrerad vårdkedja”.

Seko väljer härmed att inkomma med ett yttrande kring några av förslagen i utredningen ”Från delat till helhet – Tvångsvården som en del av en sammanhållen och personcentrerad vårdkedja” (SOU 2023:5). Detta gör vi trots att Seko inte har blivit utpekad som remissinstans, något som vi beklagar då flera av förslagen skulle kunna få stor påverkan inom Sekos organisationsområdet.

Seko är den största fackliga organisationen när det gäller organisering av behandlingspedagoger och behandlingsassistenter inom Statens institutionsstyrelse, SiS. Vi menar de förändringar som föreslås i utredningen kommer att påverka SiS-verksamhet och därmed Sekos medlemmar. I vårt remissvar kommer vi att yttra oss om de delar av utredningen som berör den tvångsvård som idag utförs av SiS via LvM.

Ställningstagande

Seko avstryker utredningens förslag om att flytta huvudmannaskapet för tvångsvård för vuxna personer med skadligt bruk eller beroende från SiS till regionerna.

Nedan följer en samlad redogörelse för skälen till vårt ställningstagande.

Motivering

Seko menar att utredningen inte till fullo har tagit hänsyn till det klientel som utgör en majoritet av de som idag vårdas inom ramen för LvM. De som idag är omhändertagna inom ramen för LvM är betydligt yngre än de var för bara 10-15 år sedan. Där till har många ett våldkapital som det behöver tas hänsyn till. Hot och våld är idag vardag inom LvM. Enligt en medlemsundersökning som Seko publicerade 2022 uppgav hälften av de svarande att det förekommer hot inom LvM varje vecka och 28 procent uppgav att det förekommer våld varje vecka. ¹

SiS har under de cirka 30 år som myndigheten funnits, byggt upp en strukturerad verksamhet för missbruksvården utifrån individens behov. Ett av skälen till att SiS bildades var att man i proposition 1992/93:16, som låg till grund för beslutet, konstaterat att kommunerna och de dåvarande landstingen inte klarade av att hantera de mest utåtagerande individerna samt att det fanns en allmän resursbrist och platsbrist.

---

¹ <https://www.seko.se/siteassets/pdf-seko.se/rapporterundersokningar/forvaring-eller-vard-230217.pdf?ts=8db3cda9d245c00>

Seko, Service- och kommunikationsfacket

Box 1105, 111 81 Stockholm
Besök: Hagagatan 2
Hemsida: www.seko.se

Telefon: 08-791 41 00
Telefax: 08-21 89 53
E-post: seko@seko.se

Organisationsnummer: 802004-5509
Plusgironummer: 58-8

Seko instämmer med utredningen att kopplingen mellan behandling av missbruk och psykisk ohälsa måste kopplas närmare ihop för att få en hållbar vårdkedja. Seko har under många år arbetat för att SiS ska få mer resurser till sitt vårdande uppdrag och därmed att de anställda ska få en bättre kompetens i behandling av psykisk ohälsa. Vår bedömning är dock, till skillnad från utredningens slutsatser, att detta men rätt satsningar skulle kunna uppnås även med SiS som fortsatt huvudman.

Under de 30 år som SiS har funnits har myndigheten byggt upp både kompetens och strukturella strukturer för att kunna vårda dagens missbrukare. Inom SiS finns en förståelse och kunskap om en målgrupp som ofta bortprioriteras av andra instanser i samhället.

Om utredningens förslag blir verklighet kommer en huvudman för missbruksvården i praktiken ersättas med 21 nya utifrån Sveriges regionindelning. Seko menar att även om utredningens ambitioner om en mer sammanhållen vårdkedja och en mer individanpassad vård är goda och nödvändiga, är det inte rätt väg att gå för att uppnå detta att flytta tillbaka huvudmannaskapet till regionerna. Ska regionerna ta över ansvaret för missbruksvården krävs det stora insatser och omorganiseringar. Sveriges regioner är redan idag pressade både ekonomiskt och personellt. Seko ställer sig frågande till hur regionerna ska klara av att hantera en så pass omfattande ny verksamhet med en krävande målgrupp. Regionerna som skulle behöva införa nya arbetssätt och samverkansmetoder samt rekrytera ny personal i en redan pressad organisation. Kommer det att finnas tillräckligt med resurser för att ta hand om hundratals individer som varje år får vård inom LvM eller riskerar en redan utsatt samhällsgrupp att återigen bli bortprioriterade på grund av resursbrist?

SiS har idag en central inskrivning av nya klienter och nationell samordning få till en så bra och individanpassad placering som möjligt samt för att minska köerna för placering. I och med att SiS har platser över hela landet till sitt förfogande ökar möjligheterna för att hitta en placering som är anpassad efter individuella behov. Ibland är det till exempel nödvändigt med en placering som inte ligger i klientens närmiljö för att kunna bryta kopplingen till sociala sammanhang som driver på missbruket. Skulle regionerna ta över ansvaret för vården skulle möjligheterna till en individanpassad placering minska.

Seko menar vidare att SiS genom gällande LvM-lagstiftning har bättre möjligheter att arbeta långsiktigt med att bryta ett missbruk än vad regionerna kommer ha om de tar över ansvaret för tvångsvård utifrån LPT-lagstiftningen. Enligt LPT ska vård upphöra när det inte längre finns förutsättningar för tvångsvård medan LvM säger att tvångsvården ska upphöra när syftet med tvångsvården är uppnått. SiS har alltså större förutsättningar att arbeta med motiverande insatser för att tvångsvården ska kunna gå över till frivilligvård. Skulle LPT tillämpas finns det en uppenbar risk att klienter skrivs ut när den akuta fasen är över utan att klienten för den sakens skull fått verktyg att komma ur sitt missbruk.

Slutligen vill Seko lyfta en rad frågetecken som vi har kring det praktiska genomförandet om utredningens förslag blir verklighet. Enligt Seko är inte utredningen tillräckligt tydliga kring hur regionerna ska kunna erbjuda motsvarande vård som SiS gör idag. Vi menar vidare att utredningen underskattar utmaningarna både i den berörda klientgruppen men också i den övergångsperiod som skulle ske om utredningens förslag blir verklighet. Det handlar bland annat om vilka konsekvenser förslaget kommer få för de som idag arbetar inom LvM. Kommer deras erfarenheter kring att arbeta med den aktuella målgruppen tas till vara? Kommer de ges möjlighet att arbeta inom den nya organisationen? Utredningens förslag har skapat en stor oro och osäkerhet bland de anställda inom LvM. Risken finns för att de som idag arbetar inom LvM väljer att börja leta nya arbete direkt vid ett beslut om nedläggning av

verksamheten. Detta skulle kunna resultera i en mycket ansträngd personalsituation under övergångsperioden. Därför menar Seko att det är av yttersta vikt att så snart som möjligt ha en tydlig plan kring kompetensförsörjningen.

Seko menar att det är av vikt att dessa konsekvenser av en överflyttning av missbruksvården så snart som möjligt analyseras så att verksamheten kan flyta på så smidigt som möjligt som utredningens förslag blir verklighet. Annars riskerar ytterst de som idag vårdas inom LvM få betala priset genom att de hamnar i kläm under omorganiseringen och få en sämre vård. En grupp som redan är en av de svagaste i samhället.

Avslutning

Med anledning av vad vi anfört ovan är Sekos slutsats att ansvaret och huvudmannaskapet för missbruksvården även i fortsättningen bör ligga hos SiS. Seko anser att det vore mer effektivt att i stället för att flytta ansvaret för missbruksvården till regionerna, satsa resurser på att utveckla det arbete som redan finns inom SiS.

Vänliga hälsningar

Seko, Service- och kommunikationsfacket

Gabriella Lavecchia
Förbundsordförande

Emilia Wikström Melin
Utredare